

2024-2025 / 9. sınıf 2. Dönem 2. Yazılı Provası
(MEB Konu-Soru Dağılım Tablosu)

(Senaryo 3, Senaryo 4)

OKUMA: TDE2.2. “Anlamların Yapı Taşları” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

(Senaryo 1, Senaryo 2)

OKUMA: TDE2.3. “Anlamların Yapı Taşları” temasında ele alınan metinleri çözümleyebilme

(Senaryo 1, Senaryo 2, Senaryo 3)

OKUMA: TDE2.2. “Dilin Zenginliğı” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

(Senaryo 1, Senaryo 2, Senaryo 3, Senaryo 4)

OKUMA: TDE2.3. “Dilin Zenginliğı” temasında ele alınan metinleri çözümleyebilme

(Senaryo 1, Senaryo 2, Senaryo 3, Senaryo 4)

OKUMA: TDE2.4. “Dilin Zenginliğı” temasında ele alınan metinlere yönelik değerlendirmelerini yansıtabilme

(Senaryo 1, Senaryo 2, Senaryo 3, Senaryo 4)

YAZMA: TDE4.1. Yapısını incelikle ördüğü bir yazılı anlatım sürecini yönetebilme / TDE4.2. Yapısı incelikle örölmüş edebî metinlerden edindiğı söz varlığını kullanarak yazısı için içerik oluşturabilme / TDE4.3. Yapısını incelikle ördüğü yazısında kural uygulayabilme / TDE4.4. Yapısını incelikle ördüğü yazısına yönelik değerlendirmelerini yansıtabilme

2024-2025 / 9. sınıf 2. Dönem 2. Yazılı Provası

1. SORU

Garsonu çağırdı. Elli kuruşu masa üzerine koydu. Garson parayı almadı. “Daha yirmi kuruş vereceksiniz, efendim.” dedi. Sırtına bir ter dalgası hücum etti. Sakin olmaya çalışarak sordu: “Neden? İki tavukgöğsü yemedik mi biz?” “Evet efendim fakat kaymaklıydı.” Korktuğuna uğramıştı demek! Şimdi gözünün önüne garsonla çekişmeler, kapının önüne birikmiş insanlar, polisler geliyordu. Rezil olacaktı. Oysaki burada kendisi, haksız değildi. İşin içinde bir düzenbazlık var gibiydi. Onlardan kaymaklı tavukgöğsü isteyen kimdi? Soğukkanlılığını elden bırakmamalıydı. (Kaymaklı Tavukgöğsü / Kemal Bilbaşar)

Bu parçadaki kişinin bulunduğu mekânı, karşı karşıya olduğu durumu, duygu ve düşüncelerini açıklayınız.

Kişi, tavukgöğsü yediğine göre muhtemelen bir kafede ya da pastanededir.

Kişi, yediği tatlının parası beklediğinden fazla gelmiştir. Cebinde fazla parası olmadığı bellidir.

Kişi, düştüğü durum sebebiyle mahcuptur, telaşlanmıştır, rezil olmaktan korkmaktadır. Soğukkanlı olmaya çalışmaktadır. (Duygular)

Kişi, karşılaştığı durumun içinde bir düzenbazlık olduğunu düşünmektedir. (Düşünce)

2. SORU

Aşağıdaki parçalarda kullanılan anlatım tekniklerini yazıp açıklayınız.

(Senaryo 1, Senaryo 2, Senaryo 3)

OKUMA: TDE2.2. “Dilin Zenginliği” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

Geri döndü. Verdiği karar içini huzursuz ediyordu. Üstelik korkmaya da başlamıştı. İçinde bir boşluk hissi oluşunca bir yere oturma ihtiyacı hissetti.	<i>İç çözümleme (Anlatıcı, roman kişinin iç dünyasına dair detayları anlatmış, onun neler hissettiğini söylemiş.)</i>
Bahçe kapısına kadar aynı ritimde yürüdü. Acaba geleceğimi tahmin etti mi? Yok canım, sezdirmedim ki hiç. Dönerken taksiye mi binsem? Bu ne? Her yer çamur... Aa, çiçek kokusu... Nereden geliyor? Menekşelere su vermeyi unuttum. Zil şu mu ki?	<i>Bilinç akışı (Roman kişinin zihninden geçenler, dağınık, birbirinden kopuk olarak aktarılmış. Anlatıcı, okuru roman kişinin zihniyle baş başa bırakmış.)</i>
Kalktı. Muhallebiciden çıkınca otobüse binmek için durağa doğru yürüdü. İlk adımları hızlıydı, sonra yavaşladı. Ekmek almak için fırına girdi bir anda.	<i>Anlatma (Anlatıcı, olayı okura aktarıyor.)</i>
Teyzem karanlıkta beni fark etmişti. – Sen misin Zeynep? Niçin saklanıyorsun? Mutlaka yine bir yaramazlık!.. – Hayır teyze, tokamı arıyorum, burada düşmüş herhâlde. Teyzem güldü. – Benim odamda düşürmüşsün, çekmeceye koydum.	<i>Diyalog (Roman kişileri karşılıklı konuşuyor.)</i>
Kadın: – Üşümüştün yavru, dedi, bir çorba koyayım da iç. Üşümüştün. Memed, sıcak çorba tasını eline alınca yıllar önce aynı ocağın, aynı köşesinde gene böyle üşürken çorba içişini anımsadı. O zaman yalnızdı. O zaman korkuyordu. Her şeyden korkuyordu. Orman üstüne üstüne geliyordu. Korkuyordu. Şimdi cesur. Karar vermiş.	<i>Geriye dönüş tekniği (Anlatıcı, olay akışında şimdiki durumu anlatırken geriye dönüp geçmişle ilgili bilgi vermiş.)</i>

3. SORU

Filmin pek ilgi görmediği doğru. Bu durumun yönetmene ve oyunculara yönelik ön yargılardan kaynaklanmış olması muhtemel. Bazı eleştirmenler de filmin sıradanlığı aşamadığını yazıp söylediler. Oysa filmdeki oyunculuk performansı tek kelime ile harikaydı. Üstelik filmin, daha önce çekilmiş göçmen filmlerindeki temsillere selam veren sahnelerle sahip olması da çarpıcı. Oyuncuların ruh hâlindeki değişimlerin perdeye ustalıkla aktarılmasında yönetmen etkisinin payı da yadsınamaz. Müziklerin filmle beraber eş zamanlı yürüyüşü de filme ayrı bir derinlik katıyor.

Bu parçada tartışma tekniği kullanıldığını açıklayınız.

(Senaryo 1, Senaryo 2, Senaryo 3)

OKUMA: TDE2.2. “Dilin Zenginliği” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

Parçada tartışma tekniği kullanılmış.

İlk cümlelerde bir filmin ilgi görmediği, sıradan bulunduğu gibi düşünceler aktarılmış. “Oysa” sözcüğüyle başlayan cümlede ise yazar, ilk cümlelerde aktardığı görüşlere karşı çıkıyor, bu görüşlerin yanlış olduğunu kanıtlamaya çalışıyor. Bu tutum, tartışma tekniğinin özelliğidir.

4. SORU

Genç adam, bahçe aralarındaki yollardan birinin yanında durdu; onun ateşböceklerinin yıldızlarıyla benekli yeşil karanlığını uzun uzun seyretti. O akşam, Feride’nin bu yoldan çıktığını görmüştü. Kenarlarından kısa saçlarının lüleleri çıkan başörtüsü, beyaz, kısa tersane elbisesiyle Çalıkuşu’nun önünde yürüdüğünü, topuksuz çocuk potinlerinin ucu ile taşları sektirdiğini hâlâ görüyordu. Vakit epeyce geçmişti. Evdekilerin merak edeceklerini bildiği hâlde bir türlü gitmek istemiyor, eski bir rüyanın izlerini arar gibi yollarda gecikiyordu.

(Çalıkuşu / Reşat Nuri Güntekin)

Bu parçanın türü ve üslup özellikleri hakkında bilgi veriniz.

(Senaryo 1, Senaryo 2, Senaryo 3)

OKUMA: TDE2.2. “Dilin Zenginliği” temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

Parçanın türü romandır.

Roman, anlatmaya başlı bir metindir; kurmaca bir olayın zaman, mekân, kişi, çatışma unsurları ekseninde bir anlatıcı tarafından aktarılmasına dayanır.

Parçanın üslup özellikleri:

- Anlaşılır bir dil kullanılmış.
- Kısa cümlelerden de sıralı cümlelerden de yararlanılmış.
- Niteleyici sözcüklerden yararlanılmış. (benekli yeşil karanlık, uzun uzun seyretmek, kısa saçlar, beyaz, kısa tersane elbisesi, topuksuz çocuk potinleri, eski bir rüya ...)
- Şiirsel bir dilden yararlanılmış. (kısa saçlarının lüleleri çıkan başörtüsü, eski bir rüyanın izlerini arar gibi)
- Fiil cümleleri kullanılmış, cümleler kurallı.
- “potin” sözcüğü, romanın yazıldığı dönemin diline işaret ediyor.

5. SORU

Edebâli, damadını, savaşa hazırlarken ilk defa görüyor, sezdirmeden ölçüp biçiyordu. Kara Osman Bey, birden, insanı gerçekten şaşırtacak kadar rahmetli babası Ertuğrul Gazi'ye benzemişti. Ertuğrul Bey de vuruşma önceleri böyle heybetlenir; görünüşü en yüreksiz savaşçılara bile güven, cesaret, vuruşma isteği verirdi.

Koşarak gelip bey sayvanının yanına toplanan savaşçılar durdukları yerde, göğüslerini gerip sertleşerek gözlerini başkanlarına dikmişlerdi. Osman Bey tasarladığı saldırıyı derleyip toplayınca Bacıbey'i istedi. Ne yapacağını açık, kısıdan anlattı.

(Devlet Ana / Kemal Tahir)

Bu parça içerik bakımından hangi roman türü ile ilişkilendirilebilir, açıklayınız.

(Senaryo 1, Senaryo 2, Senaryo 3)

OKUMA: TDE2.2. "Dilin Zenginliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

Tarihî roman türü ile ilişkilendirilebilir. Parçanın içeriğinde tarihî kişiler yer almaktadır. Şeyh Edebâli, Kara Osman Bey, Ertuğrul Gazi.

6. SORU

Aynı yoldan akşama doğru geri dönüyorduk. Ben Vasfiye ile en arkaya kalmıştım. "Bu Yusuf Efendi'de bir hal var." dedim, "İçin için bir şey üzüyor gibi görünüyor." Arkadaşım, o biraz evvelki manalı bakışıyla beni tekrar süzdü:

– Sahi mi söylüyorsun, Feride? Hatırın kalmasın fakat inanamayacağım.

Demek sen hiçbir şey bilmiyorsun?

Vasfiye, garip bir bakışla bana gözlerini dikmişti.

– Bilsen saklamaya ne sebep var, dedim.

O, yine inanmadı:

– Bütün B.'nin bildiği bir şeyi sen nasıl bilemezsin?

Bu manasız şüpheye gülümseyerek omuzlarımı silktim:

– Biliyorsunuz ki ben B.'de çok kapalı ve yalnız yaşıyorum. Kimsenin hiçbir şeyi ile alakadar değilim. Arkadaşım ellerimi tuttu:

– Yusuf Efendi seni ölesiye seviyor, Feride, dedi.

Gayriihtiyari ellerimi yüzüme kapadım.

(Çalılıkusu / Reşat Nuri Güntekin)

Bu parçadaki yapı unsurlarını ve çatışmanın kaynağını açıklayınız.

(Senaryo 1, Senaryo 2, Senaryo 3, Senaryo 4)

OKUMA: TDE2.3. "Dilin Zenginliği" temasında ele alınan metinleri çözümleyebilme

Romanda yapı unsurları; olay, zaman, mekân, kişi, çatışma, anlatıcı gibi unsurlardır.

Olay: Vasfiye ile Feride'nin Yusuf Efendi hakkında konuşması

Zaman: Akşama doğru

Kişiler: Vasfiye, Feride

Mekân: Yol

Çatışma: Feride'nin Yusuf Efendi'nin kendisi hakkındaki hislerini bilmemesi

Anlatıcı: Birinci kişi anlatıcı

Anlatıcının bakış açısı: Kahraman anlatıcı

7. SORU

Bu eleştiri metninden alınan aşağıdaki yargıları nesnellik ve öznellik açısından inceleyiniz.

(Senaryo 1, Senaryo 2, Senaryo 3, Senaryo 4)

OKUMA: TDE2.3. “Dilin Zenginliğı” temasında ele alınan metinleri çözümlileyebilme

- Muhayyelat’ta anlatıcı çok eski zamanda geçmiş, kendisiyle ilgisi olmayan olayları, duygularını anlatıma katmadan aktarmaktadır.
- Okur da hikâyeyi tam da olması gerektiğı gibi edilgin durumda izler.
- Olay örgüsü, romanın başkişisi Ferit’in oda oda kiraya verilen ve içinde garip olayların cereyan ettiğı eski bir konağı kiracı olarak gelmesi ile başlar.
- Yazarın, düğün salonunu bir sahne gibi kullanarak iç konuşma tekniğini tiyatro tekniğıyle birleştirmesi, okurun ilgisini çekecektir.

8. SORU

Dışarıya çıktıığında yağmur dinmişti ama ev aramaya takati yoktu. Civarda bir kahvehaneye oturdu, çay içti, vakit geçirdi. Adres sorduğı esnaf lokantasında yemek yedi. Akşama doğru döndü otele. Giriřte hiç oyalanmadan odasına çıktı, kilitledi kapısını.
(Kıř Bahçesi / Güray Süngü)

Bu parçada duru ve akıcı bir anlatım olması neyle ilgilidir? Örneklerle açıklayınız.

(Senaryo 1, Senaryo 2, Senaryo 3, Senaryo 4)

OKUMA: TDE2.3. “Dilin Zenginliğı” temasında ele alınan metinleri çözümlileyebilme

Akıcılık: Parçada kolay telaffuz edilen sözcükler ve kısa cümleler akıcılığı sağlamış. Yani parça herhangi bir engelle karşılaşılmadan kolayca okunabiliyor.

Duruluk: Parçada gereksiz sözcük kullanılmamış, bu da duruluk özelliğıyle ilgili.

9 ve 10. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Ben taşra kasabasında doğdum, büyüdüm, yetiştim. İlk ve orta eğitimimi orada aldım. Babam bir esnaf idi. Aile orta hâlli bir aileydi. Herhangi bir maddi sıkıntımız olmadan büyüdüm ve tahsilimi yaptım. Bugünkü mesleğime yönelmemde babamın önemli bir etkisi oldu. Babam tarihi, özellikle Osmanlı tarihini çok severdi. Ve İstanbul'a dükkâna malzeme getirmek için her gittiğinde bana bazı kitaplar getirirdi. Ben o kitapları okuyarak derslere hazırlanıyordum, küçüklüğümde beri içimde böyle bir tarih hevesi vardı. O zamanlarda kendi çapımda oldukça büyük bir kütüphane oluşturdum. Okumayı çok seviyorum, özellikle klasik Türk ve Batı romanları çocukluğumdan itibaren beni çok geliştirdi.

SORU 9.

Parçanın türü nedir, gerekçesiyle açıklayınız?

(Senaryo 1, Senaryo 2, Senaryo 3)

OKUMA: TDE2.2. "Dilin Zenginliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

SORU 10

(Senaryo 1, Senaryo 2, Senaryo 3)

OKUMA: TDE2.2. "Dilin Zenginliği" temasında ele alınan metinlerde anlam oluşturabilme

Parçada yazar, kendisiyle ilgili hangi özelliklerden söz etmiştir?

Yazar kendisiyle ilgili şunlardan söz ediyor:

- Doğduğu ve ilk eğitimini aldığı yer
- Ailesinin maddi durumu
- Tarihe ilgisinin kaynağı vb.

11 ve 12. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

TAHİR – (Bir şey söylemek için omuz başında bekleyen uşağa) Ne bekleyip duruyorsun ulan?

UŞAK – Hani bir misafiriniz geldi bekliyor da...

TAHİR – Alsana içeri! Evin içi yol geçen hanı... Gelenden pasaport mu soruyoruz?

UŞAK – (utanarak) Kılık kıyafeti böyle kibar yerlere girecek gibi değil. Zatinizla hususi görüşecektim.

TAHİR – Ne demek o? Bu vakit hususi ziyaret olur mu?

HURİYE – Sen kendin çağırılmış olmayasın? Bir iş falan için...

TAHİR – Yok efendim! Gecenin bu saatinde iş randevusu verilir mi? (uşağa) Kim imiş? Kartını falan vermedi mi?

UŞAK – Vermedi beyim.

TAHİR – Adını sormayı da akıl etmedin mi ulan?

UŞAK (korkarak) – Ettim beyim. “Adım Mehmet Ali.” dedi.

TAHİR – (bağırarak) “Mehmet Ali” ne? Soyadı yok mu bu herifin? Sarı çizmeli Mehmet Ağa’dan da baskın çıktı kerata. Git, defet. Bu saatte sarı çizmeli Mehmet Ağa kabul etmem.

SORU 11.

Bu metindeki Tahir adlı kişinin tavrıyla ilgili düşüncelerinizi açıklayınız.

(Senaryo 1, Senaryo 2, Senaryo 3, Senaryo 4)

OKUMA: TDE2.4. “Dilin Zenginliği” temasında ele alınan metinlere yönelik değerlendirmelerini yansıtılma

Cevap sizin özgün görüşlerinden oluşmalı.

Bizim açıklamamız şöyle olabilir:

Tahir, uşağına biraz kaba davranıyor, “ulan” sözcüğünü kullanmasının yanı sıra öfkeli bir tavrı var. Ortadaki problemi çözmek için pek uzlaşmacı değil, hoşgörülü biri değil. Bu tarzda davranmasa iyi olurdu.

SORU 12.

Bu metindeki çatışma nedir ve nasıl çözülebilir?

Çatışma, Tahir’i görmek için geç vakitte gelen birinin kim olduğunun uşak tarafından bilinmemesidir. Çatışma, Tahir’in, gelen kişiyi görmesiyle çözülebilir.

13. SORU

(Karagöz öksürerek sahneye girer, ardından Hacivat girer) HACİVAT: Yâr bana bir eğlence medet, yâr bana bir eğlence! KARAGÖZ: Evinde açık kalsın pencere! HACİVAT: Merhaba Karagöz'üm, nasılsın? KARAGÖZ: Merhaba kuru üzüm (öksürür), görmüyor musun, hastayım. HACİVAT: Ah Karagöz'üm, geçmiş olsun. KARAGÖZ: Senin de gözlerine yaş dolsun.	Öyküde, hatırlamak ile unutmak arasındaki çatışma yoğun bir şekilde hissediliyor. Kurşun kalem, hatırlamanın bir aracı olduğu kadar, aynı zamanda yüzleşmenin de nesnesi olarak gösteriliyor. Yazar, burada insanın anılar karşısındaki ikircikli duruşunu ustalıkla işliyor. Öyküde hissedilen yoğun duygusal atmosfer, yalnızca bireysel bir hikâye değil, kolektif bir hafıza arayışının da işareti aslında.
---	--

Bu iki parçanın türlerini yazıp parçaları üslup özellikleri açısından karşılaştırınız.

(Senaryo 1, Senaryo 2, Senaryo 3, Senaryo 4)

OKUMA: TDE2.3. "Dilin Zenginliği" temasında ele alınan metinleri çözümleyebilme

Tiyatro ▪ Konuşmaya dayalı. ▪ Kısa cümlelerle kurulmuş. ▪ Söz komiği belirgin. ▪ Karagöz'ün Hacivat'ı terslediği ifadeler yer verilmiş. ▪ Anlaşılır bir dil. ▪ Gülmece ön planda.	Eleştiri ▪ Ağırbaşlı ve edebî bir anlatım var. ▪ Bir eser hakkında bilgi vermeye, eseri incelemeye dayalı. ▪ Yüklemelerde "-yor" kipi belirgin. ▪ Cümleler uzun. ▪ Sözcük seçiminde titiz davranılmış: (ikircikli, atmosfer, kolektif bir hafıza arayışı, yüzleşmenin de nesnesi ...)
---	---

14. SORU

Seni bağ-ı İrem'den mi kaçırmış
Melek misin asumandan mı geliş
Gittikçe şevketin şanın yücelmiş
Bilmem taht-ı Süleyman'dan mı geliş

Hüsn ile bugün Yusuf-ı devransın
Ne incisin ne mercansın ne cansın
Korkarım fitne-i ahır zamansın
Mehdi misin İsfahan'dan mı geliş
(Bayburtlu Zihni)

Bu dizeleri tema, nazım birimi, redif, uyak, kafiye örgüsü, ölçü açısından inceleyiniz.

(Senaryo 1, Senaryo 2)

OKUMA: TDE2.3. "Anlamin Yapı Taşları" temasında ele alınan metinleri çözümleyebilme

Tema: Sevgilinin güzelliği, gönül çelici olması

Nazım birimi: Dörtlük

Kafiye örgüsü: 1. dörtlük çapraz kafiye
2. dörtlük düz kafiye

Ölçü: 11'li hece ölçüsü

Redif/uyak:

1. dörtlük	_____ kaçır-mış _____ yücel-miş	"-mış, -miş" ekleri redif Uyak yok.
	___ asuman-dan mı geliş ___ Süleyman'-dan mı geliş	"-dan mı geliş" bölümü redif "man" sesleri zengin uyak
2. dörtlük	_____ devran-sın _____ can-sın _____ zaman-sın	"-sın" ekleri redif "an" sesleri tam uyak

15. SORU

Bir hatıranızı anlatım biçimi ve düşünceyi geliştirme yollarından yararlanarak yazınız.

(Senaryo 1, Senaryo 2, Senaryo 3, Senaryo 4)

YAZMA: TDE4.1. Yapısını incelikle ördüğü bir yazılı anlatım sürecini yönetebilme / TDE4.2. Yapısı incelikle örülmüş edebî metinlerden edindiği söz varlığını kullanarak yazısı için içerik oluşturabilme / TDE4.3. Yapısını incelikle ördüğü yazısında kural uygulayabilme / TDE4.4. Yapısını incelikle ördüğü yazısına yönelik değerlendirmelerini yansıtabilme

Hatıra: Kişinin geçmişte kendi başından geçen ya da tanık olduğu olayları anlattığı bir yazı türü.

Önemli ayrıntılar:

Anlatılanların gerçekten yaşanmış olması

Anlatımın “birinci kişi ağız”ından olması

